

Vihannestuotannon nykytila Itä-Suomessa, ryhmät paikan päällä lisäalassa

Vahvuudet

Kohtuuhintaista peltoa saatavilla
Puhtaat pellot ja vesi
Viljelyyn soveltuvat maalajit
Hyvä peltojen kasvukunto
Kasteluveden saatavuus hyvä
Ympäristöolosuhteet hyvät
Hyvä maku
Osaamista vuoroviljelystä
Vain vähän tauteja ja tuholaisia
Marjantuotannossa käytettäviä koneita voidaan hyödyntää myös vihannestuvotuksessa

Heikkoudet

Ei vahvoja vihannestuvotusperinteitä
Jalostavan teollisuuden puute alueella
Markkinointivaikeudet
Vihannestuvotukselle sopivien varastotilojen puute
Sopivan konekannan saatavuus
Suoraan nurmen jälkeen tuhojariskejä (sepän toukat, rikkakasvit)
Lyhyehkö kasvukausi
Haasteelliset keliolosuhteet
Pienet peltolohkot
Pitkät välimatkat – asiakaskunta kaukana
Kuljetuskustannukset
Vihannestuvotuksen tuottajahinnat ovat alhaiset ja muut kustannukset taas kasvavat
Työvoimaa tarvitaan → saatavuus?
Osaamisen puute uuteen siirryttäessä
Neuvontaa, koulutusta ja muuta tukea rajallisesti saatavissa

Mahdollisuudet

Yrittelijäisyys, positiivinen kulttuuri
Paikallisuus – lähiruoka – tuore
Ruokatrendit – monipuolisempi valikoima
Koko Suomen markkinat
Perinnekasvikset
Ravintolat
Vienti
Brändäys!
Kasvava kasvisten kysyntä
Kasvissyönnin yleistyminen
Maailmantilanne?

Uhat

Kulttuurin / osaamisen puute
Kustannusten nousu
Kannattavuus
Maailmantilanne?
Markkinatilanteen muutokset, ostajien/kuluttajien käyttäytyminen
Välimatkat → jalostajat kaukana
Työvoiman saatavuus, kausityön haasteet
Uusien viljelijöiden kiinnostus jatkaa tuotantoa
Kotimaiset kasvikset eivät ole kovin myyviä ja trendikkäitä
Kuka omistaa maatalousmaan? Voiko ulkomaalaiset sijoitusfirmat ostaa peltoja ja viljelyttää Suomessa "siirtomaatyylillä"
Tuhoajat lisääntyvät, kun tuotanto kasvaa

Vihannestuotannon nykytila Itä-Suomessa, etäryhmät Zoomissa

Vahvuudet

Peltoja on riittävästi Itä-Suomen alueella
Kasvutaudit vähäisiä
Paksu lumipeite talvisin
Marja- ja vihannesteemaisia hankkeita ollut viime aikoina paljon
Hyvä maapohja, hyviä viljelyalueita ja mahdollisuus viljellä vihanneksia.
Puhdas luonto, vähän teollisuutta.
Luonnonvara-alan koulutusta tarjolla.
Vettä saatavilla kasteluun.
Peltopinta-alaa on, mutta hyvä tiedostaa viljelykierron merkitys ennen vihannesviljelyyn vaihtamista.
Kasvintuhoojia ei niin paljon.
Logistiikka Etelä-Pohjois-Savo-akselilla helppo toteuttaa.
Pohjois-Karjalasta vaikeampi kuljettaa sekä enemmän kustannuksia.
Lähimarkkinat
Esimerkiksi Kiuruvesi käyttää paikallisia tuotteita, jolloin tämä huomioidaan kulutuksessa.
Yritteliäät ihmiset
Puhtaat ja pienet pellot (kasvintuhoojien hallinnan kannalta peltojen sirpaleisuus vahvuus)
Vettä saatavilla
Sipulin ja kasvihuonevihannestuotannon vahva tuotanto (Vehviläinen, Järvi-Suomen kartano/Fanifarm)
Liikenneyhteydet

Heikkoudet

Väkimäärä vähäistä joten työntekijöiden saaminen haastavaa ja pitkät välimatkat
Riittävän osaamisen puute
Oppimiseen soveltuvien paikkojen vähyyys
Vihannesviljelyn mahdollisuuksia ei tunneta
Työ on raskasta
Alalla heikko kannattavuus
Logistiikka (kaukana) ja esimerkiksi sopimustuotanto ei kannattavaa sijainnin ja kuljetuskustannusten kannalta.
Viljelyvyöhyke.
Itä-Suomen alueella ei vihannesalan asiantuntijaa.
Vihannesten jatkojalostusta ei ole, suuria toimijoita ei ole.
Tiedettävä pellon ravinnepitoisuudet ja pH, jotta edellytykset kasvintuotannolle on."

Mahdollisuudet

Ravintolat ja kaupat ovat kiinnostuneita ostamaan paikallisia tuotteita
Ilmasto lämpenee joka tuo mahdollisuuksia laajentaa vihannestuotannon laajuutta
Uusia lajeja ja lajikkeita voidaan ottaa mukaan kasvatukseen
Uudet kasvit, joita voi testata.
Mahdollisuus kastella.
Poimijarobotit.
Kasvukauden piteneminen.
Lähiruoan arvostus paranee.
Puhtaus ja laadukas lopputuote.
Vienti tulevaisuudessa.
Paljon laajentamismahdollisuuksia
Uusia viljelijöitä voisivat kiinnostaa myös uudet kasvit (kasvinviljely vähemmän sitovaa kuin kotieläintalous, jatkaminen kasvutilana voi olla helpompaa).
Houkuttelevia työpaikkoja (hyvä maine)
Tilojen yhteistyö (yhteinen markkinointi jo)
Jos kunnat oppivat hankkimaan lähituotantoa
Välipalatuotteet, puolivalmisteet, (snack, sipsit - hamppusnack on niiiin hyvää, samantapaista voisi tehdä juureksista)
Ilmastonmuutoksen myötä kuivuus Etelä-Euroopassa voi pahentua, pohjoisen hedelmä-, vihannes- yms. tuotanto voi sen takia osuudeltaan kasvaa
Lannoitteeksi saatavilla lantaa, on karjataloutta alueella, vaikka ravinneeresursseista tulisi tuontiongelmia/kamppailua/pulaa

Uhat

Onko markkinoita?
Nykyisille tiloille ei ole enää jatkajia
Tuotantosuunnan muutos vaatii rahaa
Onko kone kantaa? Koneiden kalliit hinnat.
Viljelykierto uupuu. Maan ravinnepitoisuudet voivat heiketä.
Hanhet ja hankipellot.
Ilmastonmuutos ja ääriolosuhteet.
Kuivat sääolosuhteet, kastelun tarve.
Syksyn märkyys heikentää pellon kasvukuntoa.
Pellot mm. heinän tuotannossa, jolloin seuraavaksi ei voi laittaa vihanneksia. Mietittävä viljelykierto etukäteen tarkkaan (kasvitaudit ja tuholaiset).
Kasvinsuojeluaineet (saatavuus eri kasvinsuojeluaineille)
Osaavan työvoiman tarve.
Kannattavuus heikko sadolle.
Viljelijöillä oltava oma puskuri investoinneille.
Osaamisen saaminen/jatkuminen

Vihannestuotannon tulevaisuus Itä-Suomessa, ryhmät paikan päällä lisäalassa

Olisipa hienoa jos...

- olisi enemmän kotimaisia kasvisvalmisteita tarjolla
- kotimaisten vihannesten valikoima kasvaisi
- ympäri vuoden olisi varmasti saatavilla kotimaisia marjoja ja vihanneksia
- kotimaisia kasviksia kulutettaisiin enemmän myös julkisessa ruokailussa
- kotimaisia kasviksia olisi enemmän saatavilla (lajit, ympärivuotisuus)
- kotimaisia kasviksia (tuotteita ylipäätään) käytettäisiin kouluissa ja ravintoloissa
- pystyisi valitsemaan kotimaisen ravintola-annoksen
- uusia viljelijöitä tulisi ja heidän yhteistyö olisi vahvaa
- olisi tarkempaa tietoa ”erikois”vihannesten tuotantoaloista Suomessa ja Itä-Suomessa
- olisi kehittyvä vihannesklusteri
- olisi tuottajaorganisaatio Itä-Suomessa
- olisi oma tuottajaorganisaatio
- olisi koulutushankkeita
- olisi jalostavaa teollisuutta
- jos alalla olisi bränditarinoita
- olisi toimittajayhteistyötä
- vihannekset tulisivat lähialueelta
- jos tuotanto monipuolistuisi ja jatkojalostus saataisiin sillä nousuun
- olisi monipuolista ja kannattavaa tuotantoa, jatkojalostusta ja vientiä ulkomaille
- pystyttäisiin vastaamaan paikallisella tuotannolla ruokatrendien kehitykseen
- uusien ”trendi”kasvien viljely lisääntyisi
- saisimme brändättyä itäsuomalaiset vihannekset vientiin
- saataisiin markkinoille kotimaiset vastineet tällä hetkellä ulkomailta tuotaville vihanneksille
- jos tuotannosta kiinnostuneet viljelijät verkostoituisivat paremmin heti alussa
- tuotantoa lähettäisiin kehittämään osuuskuntina tai yhteisöinä
- Itä-Suomeen saataisiin paljon lisää tuottajia
- kotimaista tuotantoa arvostettaisiin myös maksamalla siitä enemmän
- arvostus vihannestuotantoa kohtaan kasvaisi
- työvoiman käyttöä voitaisiin vähentää teknologian avuin
- tuotanto olisi riittävän isoa jotta voisi myös pitää lomaa
- olisi työvoimaa, jotta voisi pitää vapaapäiviä töistä
- tuotettaisiin laatua, joka erottuu massasta

Vihannestuotannon tulevaisuus Itä-Suomessa, etäryhmät Zoomissa

Olisipa hienoa jos...

- hinnat olisi tuotteissa kohdillaan
  - itäsuomalainen vihannes olisi brändituote
  - suomalaisille vihanneksille saataisiin hyvät vientimarkkinat
  - lajikevalikoima olisi monipuolisempi
  - olisi mahdollisimman paljon kotimaista tuotantoa
  - kuluttajat ostaisivat kotimaisia tuotteita, eivätkä valittaisi hinnasta
-
- Savo olisi sipulimaakunta. (sipulimarkkinat tms.)
  - vihannestuotteista maksettaisiin riittävä hintaa, jotta tuottaminen olisi kannattavaa.
  - alueella olisi vihanneksia jalostava yritys
  - yhteistyöllä pystyttäisiin ostamaan riittävän hyvä konekanta, joka vähentäisi työkustannuksia ja mahdollistaisi erilaisten kasvien kasvatuksen.
  - Luken puutarhaosaamista siirrettäisiin ja toteutettaisiin myös Itä-Suomessa.
  - hankinnoissa suosittaisiin kotimaista ja lähialueen tuotantoa.
  - kuluttajatutkimusta tehtäisiin nuorten parissa tehdään, jotta saataisiin selville tulevaisuuden markkinoita.
  - vihannestuotannon tuotekehittelyä muokattaisiin, jotta vihannekset olisivat ns. trendikästä ruokaa.
  - saataisiin uusia nuoria vihannestuottajia.
  - saataisiin luonnonmukaisia tuotteita markkinoille (luomutuotteita).
  - vihannespelloille olisi vedetty kastelurunkoputket. Näin saataisiin sadetus liitäntäletkuilla helposti.
-
- tuotantopanokset ja lisäysaineisto olisi puhdasta ja kierrätyslannoitteita saataisiin läheltä. Ympäristö pysyisi puhtaana.
  - vertikaaliviljelyä kehitettäisiin"

Vihannestuotannon tulevaisuus Itä-Suomessa, ryhmät paikan päällä lisämessä

Ratkaisuja toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi (1/2)

- Vastataan ruokatrendien kysyntään kotimaisella tuotannolla
- Tehdään tuottajaosuuskunnat ja tuottajaorganisaatiot houkuttelevammiksi vaihtoehtoiksi ja edistetään niihin sitoutumista
- Edistetään vihannestuotannosta kiinnostuneiden viljelijöiden verkostoitumista alusta alkaen
- Maksetaan parempaa hintaa kotimaisista tuotteista ja suositaan lähellä tuotettua
- Hyödynnetään teknologiaa nykyistä paremmin tuotannossa ja eri työvaiheissa
- Edistetään ja panostetaan vientiin
- Panostetaan vihannestuotannon arvostuksen nostamiseen
- Edistetään uusien trendikasvien viljelyn lisäämistä
- Annetaan tukea tilakoon kasvattamiseen, tilakoon tulisi olla riittävän iso, että lomat ja vapaat pyörisivät kunnolla
- Panostetaan laatuun ja laadun markkinointiin jotta tuotteet erottuvat massasta
- Maksetaan lisähintaa paikallisesti tuotetulle tuotteelle
- Edistetään monipuolisen ja taloudellisesti kannattavan lähiruoan tuotantoa paikalliseen kulutukseen
- Edistetään vihannestuotannon taloudellista kannattavuutta ja että tuottaja saisi riittävän hinnan tuotannolle
- Edistetään vihannestuotannon jatkojalostusta
- Luodaan "kasvistinderi" jonka avulla helpotetaan tuottajien ja jatkojalostajien kohtaamista.
- Lisätään kuluttajien ja ennen kaikkea lasten ja nuorten osaamista kasvisten tuotannosta
- Pyritään lisäämään avoimuutta ja keskustelua elintarvikekaupan hinnanmuodostuksesta. Tämä parantaisi kuluttajien ja tuottajien luottamusta.
- Edistetään vihannesalan koulutuksen houkuttelevuutta
- Kirkastetaan ja päivitetään Itä-Suomen ruokaprovinssin profiilia ja sisällytetään siihen vihannestuotanto vahvasti.
- Ratkaisuja julkiset keittiöt
- Esimerkiksi Kiuruvesi päättänyt, ettei käytetä soijaa vaan kotimaisia kasviproteiinituotteita
- Kehitetään puolivalmisteita ja yrityksiä, jotka tekevät esikäsittelyä
- Pakasteet tarjoavat hyviä vaihtoehtoja
- Jatkojalostuksen suhteen tuotantoa täytyisi olla alueellisesti, jotta kuljetuskustannukset järkevät
- Perustetaan tuottajaorganisaatio, mukaan tarvitaan aktiivisia viljelijöitä ja MTK, muita? Olisiko tämä Agri-food klusterin tehtävä?
- Tuottajaorganisaatio voisi löytää kanavia myös "ylituotanto"erille ja sivuvirroille

Vihannestuotannon tulevaisuus Itä-Suomessa, ryhmät paikan päällä lisäalnessa

Ratkaisuja toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi (2/2)

- Lisätään vihannesalan koulutusta ja hanketoimintaa
- Viljelyn aloittaminen vaatii aikaa, tarvitaan malttia
- Tuodaan esiin hyviä toimintamalleja
- Huomioidaan että Maa- ja kotitalousnaiset ovat aktiivisia tällä alueella
- Panostetaan koulutuksen tasoon ja laatuun sekä yrittäjähenkisyyteen. Ne ovat tärkeitä, jotta saadaan uusia opiskelijoita, jotka työllistyvät.
- Helpotetaan sukupolvenvaihdoksia, jotta vanhempi polvi väistyisi riittävän aikaisin ja uusilla olisi tilaa yrittää
- Voisiko osa vanhemmasta polvesta lähteä tilan ulkopuolelle töihin, tällaisiakin esimerkkejä on (raskas työ vaatii veronsa)
- Pellon saatavuus voi olla joskus vaikeaa, jos lopettavat tilat ei halua myydä peltojaan
- Tuetaan monimuotoisuutta myös yritystoiminnassa: monta tukijalkaa oltava varsinkin pienillä tiloilla, jotta riskit hallinnassa
- Tilan ulkopuolinen työ voi olla tärkeää myös, jotta saa erilaista näkemystä ja verkostoja, ei myöskään ole niin suuret paineet ainakaan viljelyä aloittaessa
- Edistetään vihannestuotannon brändäystä. Mietitään miten tehdä alasta kiinnostava.
- Alalle on saatava lisää näkyvyyttä, "brändilähettiläitä" !
- Vähennetään alueiden välistä kilpailua ja kyräilyä
- Tehdään toimittajien kanssa yhteistyötä

Vihannestuotannon tulevaisuus Itä-Suomessa, etäryhmät Zoomissa

Ratkaisuja toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi (1/1)

- Kehitetään koulutusta niin että se vastaa tarvetta
- Suositaan valinnoissa enemmän kotimaista perunaa kuin tuontibataattia
- Kouluruoka! Käytetään suomalaisia tuotteita tuontiruoan sijaan laitospöydissä
- Otetaan haltuun markkinointiosaaminen
- Kehitetään reseptiikkaa nuorten makutoiveet huomioiden, siten että vihannesten käyttömahdollisuudet huomataan
- Panostetaan kohtuuhintaiseen, mutta edistyskelliseen teknologiaan, jolla tuotannon tehostaminen (resurssiviisaus) onnistuisi pienemmälläkin tilakoolla
- Panostuksia kannattavan viennin edistämiseen ja brändäykseen
- Puromäen puutarhan esimerkki inkiväärin viljelystä on mainio!
- Hankkeiden merkitys on iso. Alueen tarpeiden ymmärtäminen hankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Viljelijät kaipaavat koulutusta ihan perusteista talouden hallintaan
- Brändäys ja tuotekehitys on tärkeää
- Jos kouluruokailussa tarjottu peruna on heikkolaatuista, se ei rohkaise käyttämään perunaa myöskään kotikeittiöissä.
- Hankintaosaaminen haltuun julkisiin keittiöihin
- Julkisten hankintojen rooli tärkeä
- Kysynnän ennakointi olisi tärkeää: onko jotain uusia kasvilajeja, joita kannattaisi tuoda markkinoille
- Osayrittäjyyden mahdollisuus olisi tärkeää, esim. palkkatyön ohella
- Osaamisen kehittämistä ja tietoa eri lajien ja lajikkeiden viljelystä tarvitaan. Neuvonnalla ja koulutuksella on tärkeä rooli.
- Alan imagon nostamista tiedottamisella ja viestimisellä. Lisätään tietoa kuluttajille.
- Markkinoilta rahan jakaminen tasaisemmin. Tuottajan tulisi saatava enemmän tulosta.
- Tarvitaan osaamista taloudesta ja neuvontaa.
- Hintalisä ulkomailta tuotavilta ruoilta.
- Lisätään vihannesten houkuttelevuutta, jotta esimerkiksi nuoret syövät.
- Tuetaan kotimaista työtä ja käytetään kotimaisia raaka-aineita.
- Ilmastomuutosta hillitään ja pyritään ekologiseen elintarvikeketjuun.
- Vihannesalan kasvu vaatii sitoutumista ja pitkäjänteistä. Tulokset näkyvät pitkällä aikavälillä.
- Osaamista jaetaan yhdessä ja yhteishankintoja mietitään.
- Vihannesosaamiskeskus Itä-Suomeen
- Brändäys tuotteille.
- Miten houkuteltavuus paranee?
- Alan koulutusta, jossa testiviljelymaatila (kokeilussa uudet lajikkeet, testaukset jne).
- Hankkeet, joissa kehitetään yhteistyötä.
- Pienten tuottajien verkosto, jolla saadaan laajuutta.
- Logistiikan ongelmat pitäisi pystyä ratkaisemaan (kuluttaja hakee tilalta tai sovittu ajankohta, jolloin hakee tuotteet).
- Satoa myydään ennakkoon, jolloin viljelijä saa tuloja etukäteen.
- Ammattilais-REKO